



سپرده کالایی چیست؟

همانطور که می دانید معمولاً خرید و فروش داراییهای منقول و برخی از داراییهای غیرمنقول مثل یک خودرو یا آپارتمان مسکونی از طریق انتقال سند مالکیت آپارتمان از فروشنده به خریدار انجام می گیرد. اما در مبادلات بسیاری از کالاهای منقول، خود کالا به صورت فیزیکی از فروشنده به خریدار منتقل میشود. در اینگونه از مبادلات چیزی به نام سند مالکیت وجود ندارد و دارنده کالا مالک آن محسوب میشود، مانند کالاهای ساختمانی و یا سکه طلا. هر چند ممکن است این انتقال به وسیله یک قرارداد، فاکتور یا رسید ثبت گردد، ولی چنانچه خریدار، پس از خرید، قصد فروش کالا به شخص ثالثی را داشته باشد، نیازی به قرارداد، فاکتور یا رسید دریافتی از فروشنده نخواهد داشت. به دلیل لزوم حمل، نگهداری و جابجایی کالا به صورت فیزیکی، این نوع نقل و انتقال کالا با دشواریها، مخاطرات و هزینه های متعددی همراه است: دشواری و هزینه حمل و نقل به ویژه در مورد کالاهای حجیم، امکان سرقت در مورد کالاهای قیمتی، مشکلات و هزینه های مربوط به نگهداری و انبارداری، احتمال ایجاد خسارت به کالا در فرایند جابجایی و نقل و انتقال فیزیکی، زمانبر بودن جابجایی و انجام معامله و حال تصور کنید برای خرید و فروش یک کالای خاص نیازی به جابجایی فیزیکی خود کالا نداشته باشید و همانند نقل و انتقال اموال غیر منقول صرفاً با انتقال "سند" قادر به خرید و فروش آن کالا باشید. سپرده کالایی نوعی قرارداد معاملاتی قابل معامله در بورس کالای ایران است که این امکان را برای شما فراهم می نماید.

نحوه خرید و فروش در قراردادهای سپرده کالایی

در این نوع قرارداد، فروشنده کالای خود را (بسته به نوع کالا) به انبار، بانک و یا محل تعیین شده از طرف بورس کالا می برد. کالا پس از ارزیابی کمی و کیفی توسط انبار، بانک و پذیرش شده و به فروشنده "سند مالکیت" کالا و یا در اصطلاح علم مالی "ورقه بهادار مبتنی بر کالا" ارایه میشود. سپس فروشنده می تواند با مراجعه به یکی از کارگزاران فعال در بورس کالا اقدام به فروش دارایی خود نماید و وجه آن را نقداً دریافت کند. از طرف دیگر، پس از انجام معامله، به خریدار نیز به جای کالا ورقه بهادار داده میشود. خریدار در صورت تمایل برای دریافت کالا به صورت فیزیکی به محل نگهداری کالا که توسط بورس معین شده بود مراجعه نموده و کالای خود را دریافت می نماید. همچنین خریدار می تواند ورقه بهادار را نزد خود نگه دارد و یا از طریق بورس به شخص دیگری به فروش برساند. بدین ترتیب لزوم حضور فیزیکی کالا در معاملات و دشواریها، هزینه ها و مخاطرات مرتبط با آن از میان رفته است و معاملات با امنیت، سهولت و سرعت بیشتری انجام میشود.



سپرده کالایی سکه بهار آزادی

با توجه به حجم بالای معاملات سکه در کشور، شرکت بورس کالای ایران از اسفند ماه سال ۱۳۹۴ اقدام به راه اندازی معاملات سپرده کالایی سکه بهار آزادی نموده است. شیوه انجام معاملات بدین صورت است که هر فرد حقیقی یا حقوقی می تواند با مراجعه به بانک رفاه کارگران و تحویل سکه تمام بهار آزادی گواهی سپرده کالایی سکه دریافت نماید. وی سپس می تواند گواهی دریافت شده را نگهداری نماید یا آن را در بازار بورس به فروش رساند. برای خرید گواهی سپرده کالایی سکه نیز فرد صرفاً با تماس با کارگزار و واریز وجه اقدام به خرید می کند.

همانطور که در بالا اشاره شد، در معاملات سپرده کالایی افراد به جای نقل و انتقال یا نگهداری سکه به صورت فیزیکی اقدام به نقل و انتقال یا نگهداری گواهی سپرده کالایی سکه می نمایند. البته در صورت تمایل، دارنده ورقه بهادار گواهی سپرده کالایی سکه در هر زمان می تواند حضوراً به بانک رفاه مراجعه نموده و سکه را به صورت فیزیکی دریافت کند. این معاملات در سیستم معاملاتی اوراق بهادار (سهام) انجام میشود، بنابراین اخذ کد معاملاتی (کد بورسی) برای خریدار و فروشنده الزامیست. هزینه معاملات نیز به شرح زیر است:

کارمزد خرید	۰,۲۶۲٪
کارمزد فروش	۰,۲۷۸٪
هزینه انبارداری	۵۰ ریال برای هر روز نگهداری برای هر قطعه سکه

به عنوان مثال فردی که قصد دارد ۱ قطعه سکه بهار آزادی را از این طریق خریداری نموده و پس از یک ماه نگهداری آن را به صورت فیزیکی تحویل بگیرد مشمول پرداخت هزینه های زیر خواهد بود (برای سهولت در محاسبه قیمت خرید سکه ۱ میلیون تومان فرض شده است):

قیمت سکه	۱۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰ ریال
کارمزد خرید	۲۶ و ۲۰۰ ریال
هزینه انبارداری	۱ و ۵۰۰ ریال

البته تحویل سکه به بانک مشمول هزینه کارشناسی اصالت سکه است که صرفاً یک بار هنگام تحویل دریافت شده و به مبلغ ۵۰۰۰ ریال برای هر سکه می باشد.



مزایای معاملات گواهی سپرده کالایی سکه بهار آزادی در مقایسه با معاملات فیزیکی

- کارمزد پایین معاملات بورس که خرید و فروش سکه در بورس را کم هزینه تر از خرید و فروش از صرافی می کند.
- امنیت و سهولت معاملات به دلیل الکترونیکی بودن معاملات و عدم نیاز به مراجعه حضوری و حمل فیزیکی کالا
- کشف نرخ عادلانه در بورس توسط مکانیزم عرضه و تقاضا
- امکان انجام معاملات متعدد خرید و فروش در طی ساعات معاملاتی هر روز کاری
- امکان خرید و نگهداری گواهی سپرده کالایی سکه با هزینه انبارداری اندک به جای خرید سکه به صورت فیزیکی و در نتیجه از بین بردن ریسکهای مترتب بر نگهداری سکه مانند سرقت، مفقودی و

ضمناً از آنجا که گواهی سپرده کالایی یک ورقه بهادار محسوب میشود، دارنده آن در آینده نزدیک می تواند با وثیقه نمودن آن از بانک تسهیلات دریافت نماید. پس اگر تمایل دارید برای سرمایه گذاری اقدام به خرید سکه نمایید، استفاده از گواهی سپرده کالایی سکه شما را قادر خواهد ساخت ضمن سرمایه گذاری ایمن و آسان در سکه به بخش قابل توجهی از مبلغ صرف شده برای خرید سکه در قالب تسهیلات دسترسی داشته باشید.

همچنین به زودی در معاملات آتی سکه ارایه گواهی سپرده کالایی سکه هنگام تحویل در سررسید قرارداد امکان پذیر خواهد بود.

واحد تحلیل بازار شرکت کارگزاری باهنر

۸ اسفند ۱۳۹۴

محمد میری